

Újpest, 1894. január 17. – Zebegény, 1960. augusztus 30.

Alkalmazotti családban született, apja vasúti tisztviselő volt. Az elemi iskolát Újpesten, majd a fővárosban végezte. A Markó utcai főreáliskolában tett érettségi vizsga után, 1913 őszén beiratkozott az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolára, ahol Ferenczy Károly mellett tanult. A nyarat a nagybányai művésztelepen dolgozta végig. 1914 októberében behívták katonának, az első világháborúban főhadnagyi rangban szolgált. 1917 és 1918 nyarán, szabadsága idején Nagybányán folytatta a művészeti tanulmányait. Leszerelése után Réti István lett a mestere. A Tanácsköztársaság alatt a főiskolai reformmozgalom egyik vezetője volt, ezért a kommün bukása után eltanácsolták az intézményből. 1920-ban az Országos Képzőművészeti Társulat tárlatán állította ki először a képeit, majd az Ernst Múzeum gyűjteményes kiállításán mintegy nyolcvan alkotását mutatta be a közönségnek. 1923-ban németországi, majd olaszországi tanulmányúton járt. 1924-ben rátalált Zebegényre. Eleinte csak a nyári hónapokat töltötte a községben; itt alakította ki sajátos, ún. posztnagybányai festőstílusát, amellyel emberábrázolásait, tájképeit készítette. 1930-ig a Belvárosi Szabadiskolában tanított, majd saját magániskolát nyitott a Baross utcában. 1937-ben meghívták a Képzőművészeti Főiskolára, haláláig oktatta az intézet növendékeit. Nemzetközi karrierje 1929-ben kezdődött: rézkarcaival, festményeivel értékes díjakat, helyezéseket nyert Európában és Amerikában. A külföldi elismerések mellett a hazai hivatalos kultúrpolitika is értékelte a tehetségét: 1930-ban Ferenc József-díjat, 1933-ban Állami Kis Aranyérmet, hat évvel később Állami Nagy Aranyérmet kapott. 1934-ben beválasztották az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácsba. 1938-tól a Collegium Hungaricum Szövetség elnöke. A második világháború kitörésének az évében meghívott tagként az MTA Képzőművészeti Bizottságában is helyet kapott.

A második világháború alatt bekapcsolódott a függetlenségi és népfrontmozgalomba. Aláírta a Magyar Történelmi Emlékbizottság 1942. március 1-jei felhívását. A német megszállás és a főváros ostroma alatt számos menekült, üldözött életét megmentette a fiával együtt készített hamis papírokkal. 1946-ban Izraelben posztumusz Yad Vashem-kitüntetést kapott.

1945-ben családi tragédia és anyagi csapás érte: fia betegségben elhunyt, budapesti lakásukat és műtermét egy bombatalálat romba döntötte. 1945-ben kinevezték a Magyar Művészeti Tanács tagjává. Az 1945. novemberi nemzetgyűlési választásokon egyike lett azon tizenkét közéleti személyiségnek, akiket pártállásra való tekintet nélkül, tiszteletből meghívtak a törvényhozásba. Az 1950-es években – annak ellenére, hogy nagyméretű pannók elkészítésére kapott megbízatásokat – egyre több időt töltött Zebegényben. 1954-ben hatvanadik születésnapja alkalmából az Ernst Múzeumban gyűjteményes kiállítást rendeztek a tiszteletére. 1958-ban végleg visszavonult a zebegényi műhelyébe. Halála után emlékmúzeumot alakítottak ki a házából.